

Uchwała Nr. XIV/114/2008
Rady Powiatu Przasnyskiego
z dnia 22. lutego 2008

**w sprawie przyjęcia „Powiatowego programu działań na rzecz osób niepełnosprawnych
na lata 2008-2013”**

Na podstawie art. 4 ust. 1 pkt. 5, art 12 pkt 11 ustawy z dnia 5 czerwca 1998r. o samorządzie powiatowym (tekst jednolity z 2001r. Dz. U. Nr 142 poz. 1592 z późn. zm.) art 35a ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. Nr 123 poz. 776 z późn. zm.) uchwała się co następuje:

§ 1.

Przyjmuje się powiatowy program działań na rzecz osób niepełnosprawnych w brzmieniu określonym w załączniku do niniejszej uchwały.

§ 2.

Wykonanie uchwały powierza się Zarządowi Powiatu.

§ 3.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

RADCA PRAWNY

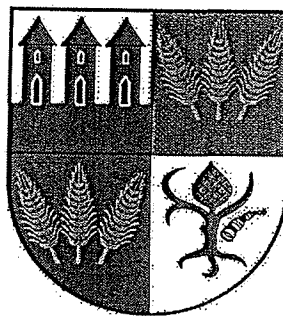

Bożena Lembrzyńska

PRZEWODNICZĄCY RADY

mgr Krzysztof Bieńkowski

Załącznik do:
Uchwały Nr. *XIV/114/2008*
Rady Powiatu Przasnyskiego
z dnia *22 lutego 2008*

***POWIATOWY PROGRAM DZIAŁAŃ
NA RZECZ
OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH
na lata 2008 - 2013***

Przasnysz, styczeń 2008 rok

SPIS TREŚCI

Wstęp	3
Cześć I: Diagnoza problemów dotyczących osób niepełnosprawnych	4
1.1. Wprowadzenie i definicje.....	4
1.2. Charakterystyka geograficzna i demograficzna Powiatu Przasnyskiego.....	5
1.3. Aktualna diagnoza i ocena sytuacji osób niepełnosprawnych.....	8
1.4. Dotychczasowe działania samorządu Powiatu Przasnyskiego na rzecz osób niepełnosprawnych.....	15
1.5. Instytucje i organizacje pozarządowe działające na rzecz osób niepełnosprawnych.....	21
Cześć II : Program działań na rzecz osób niepełnosprawnych.....	26
2.1. Analiza SWOT	26
2.2. Cele strategiczne i operacyjne kierunki działania.....	28
2.3. Monitoring i Ewaluacja	33

WSTĘP

Zakres i formy opieki państwa nad osobami niepełnosprawnymi, a przede wszystkim zapewnienie pełnej i w pełni dostępnej, całościowej rehabilitacji jest zadaniem niezwykle trudnym do realizacji. Wynika to z faktu, że problematyka ta z jednej strony jest sferą interdyscyplinarną, obejmującą swym zasięgiem praktycznie wszystkie działy państwa, od finansów począwszy a na budownictwie skończywszy, z drugiej na bardzo niskiej świadomości problemów i potrzeb osób niepełnosprawnych, nie tylko w społeczeństwie, ale nawet wśród elit politycznych, a więc tych, którzy w imieniu państwa podejmują różnego rodzaju decyzje dotyczące tego środowiska.

Jak nabrzmiały jest to problem uzmysłowił nam rok 2003, w którym z inicjatywy Rady Europy obchodziliśmy Europejski Rok Osób Niepełnosprawnych. W ramach tych obchodów na wielu różnego rodzaju imprezach, spotkaniach, spartakiadach, mitingach integracyjnych, nagłaśnianych przez media przedstawiano społeczeństwu problemy ludzi niepełnosprawnych. Wielu działaczy i polityków odkrywało, że w społeczeństwie funkcjonują obok pełnosprawnych osoby, których często tak boleśnie dotknął los, że tworzą oni drugi świat, który żyje obok i jest on dla nich praktycznie nieznanym. Europejski Rok w sensie świadomości trafił więc na dobrą glebę. Był to dobry początek i musimy dążyć do tego, aby niepełnosprawni mieli społeczną akceptację ich miejsc w życiu oraz ich praw.

Aby to osiągnąć niezbędna jest bardziej efektywna współpraca wszystkich zainteresowanych tą działalnością.

Dobra współpraca to klucz do sukcesu, do trwałych rozwiązań, wybiegających perspektywicznie daleko poza 2007 rok.

Powiatowy Program Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych opracowany na lata 2008 – 2013 jest kolejną próbą kompleksowego spojrzenia na problemy osób niepełnosprawnych i ich rodzin w Powiecie Przasnyskim, programowego ich ujęcia i planowego rozwiązania.

Jego celem jest pobudzenie i zintegrowanie wszystkich działań zmierzających do stworzenia ludziom niepełnosprawnym godnych warunków funkcjonowania oraz inspiracja do dyskusji merytorycznej nad tym zagadnieniem. Niniejszy program to syntetyczny sposób przedstawiania strategicznych działań zmierzających do odpowiednich warunków do funkcjonowania osób niepełnosprawnych w naszym Powiecie.

Jednocześnie opracowanie Powiatowego Programu Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych jest wykonaniem delegacji zawartej w art. 35a ust.1 ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych.

CZEŚĆ I: DIAGNOZA PROBLEMÓW DOTYCZĄCYCH OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH

1.1 WPROWADZENIE I DEFINICJE

Program działań na rzecz osób niepełnosprawnych skierowany jest do niepełnosprawnych mieszkańców Powiatu Przasnyskiego i ich rodzin.

Definicja zawarta w Karcie Praw Osób Niepełnosprawnych mówi: "Niepełnosprawnymi są osoby, których sprawność fizyczna, psychiczna lub umysłowa trwale lub okresowo utrudnia, ogranicza lub uniemożliwia życie codzienne, naukę, pracę, oraz pełnienie ról społecznych, zgodnie z normami prawnymi i zwyczajowymi".

Natomiast ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych zawęża powyższą definicję określając: "Niepełnosprawnymi są osoby, których stan fizyczny, psychiczny lub umysłowy trwale lub okresowo utrudnia, ogranicza bądź uniemożliwia wypełnianie ról społecznych, a w szczególności ogranicza zdolności do wykonywania pracy zawodowej, jeśli uzyskały orzeczenie."

Dla potrzeb Powiatowego Programu przyjmujemy obie podane definicje, stosując określenie z ustawy do realizacji zadań z niej wynikających.

Biorąc pod uwagę powyżej przytoczone definicje niepełnosprawność przedstawia się jako zjawisko niejednorodne, które obejmuje wiele ograniczeń funkcjonalnych, może być fizyczna, intelektualna lub polegać na dysfunkcji zmysłów; może wynikać z choroby somatycznej lub choroby umysłowej. Wymienione zaburzenia, sytuacje mogą mieć charakter stały lub przejściowy. Niepełnosprawność dotyczy osób w każdym wieku. Dla lepszego określenia potrzeb osób niepełnosprawnych przyjmujemy podział na siedem głównych grup:

- osoby niewidome i słabo widzące,
- osoby głuche i niedosłyszające,
- osoby niepełnosprawne intelektualnie,
- osoby chore psychicznie,
- osoby niepełnosprawne ruchowo,
- osoby starsze, niepełnosprawne z ogólnego stanu zdrowia,
- ze względu na poszczególne rodzaje schorzeń (np. układu krążenia, cukrzyca, hemofilia, chorób nowotworowe).

1.2. CHARAKTERYSTYKA GEOGRAFICZNA I DEMOGRAFICZNA POWIATU PRZASNYSKIEGO.

Powiat przasnyski położony jest w północnej części województwa mazowieckiego. Na wschodzie graniczy z powiatem ostrołęckim, na południowym wschodzie z powiatem makowskim, na południowym zachodzie z powiatem ciechanowskim, na zachodzie z powiatem mławskim, na północnym zachodzie z powiatem nidzickim, a na północy z powiatem szczycieńskim.

Powiat zajmuje powierzchnię 1.218 km², co stanowi 3,4% obszaru województwa i 0,4% obszaru Polski. Liczba ludności powiatu z końcem 2005 roku wynosiła 53.086 osób, co stanowiło 1,03% ludności województwa. Gęstość zaludnienia w powiecie wynosiła 44 osoby na km². Pod względem zaludnienia powiat przasnyski zajmował w województwie mazowieckim 36 pozycję (na 38 powiatów i 4 miasta na prawach powiatu).

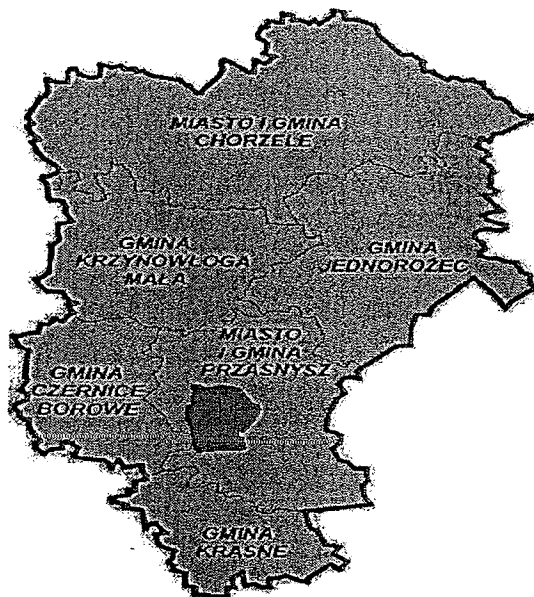
Swym zasięgiem powiat obejmuje siedem gmin (rycina 1.): jedną gminę miejską (Przasnysz), jedną gminę miejsko-wiejską (Chorzele) oraz pięć gmin wiejskich (Czernice Borowe, Jednorozec, Krasne, Krzynowłoga Mała, Przasnysz). Pod względem powierzchni największa w powiecie jest gmina Chorzele, zajmująca 30% jego terytorium. Obszarowo drugą gminą jest Jednorozec – 19% powierzchni powiatu. Powierzchnia pozostałych gmin waha się od 8 do 15% obszaru powiatu, z wyjątkiem miasta Przasnysz, które – będąc najmniejszą gminą – zajmuje 2% terenu powiatu. Powiat przasnyski podzielony jest na 185 sołectw, do których należą 292 wioski.

Po zakończeniu II wojny światowej powiat przasnyski powrócił na mapę administracyjną kraju w kształcie z 1939 r. Przetrwiał na niej z pewnymi zmianami aż do 1975 r., kiedy to tereny powiatu podzielono między nowo powstałe województwa: ostrołęckie i ciechanowskie. Z dniem 1 stycznia 1999 r. ponownie stał się elementem składowym mapy administracyjnej kraju.

Powiat przasnyski należy do obszaru „Zielone Płuca Polski”. Ideą „Zielonych Płuc Polski” była integracja ochrony środowiska z rozwojem gospodarczym i postępem cywilizacyjnym, czyli zasada zrównoważonego rozwoju. „Zielone Płuca Polski” objęły tereny najbardziej wartościowe pod względem przyrodniczym i stosunkowo mało zmienione działalnością człowieka. Takie warunki spełnia powiat przasnyski, którego niewątpliwym atutem środowiskowym są pozostałości Puszczy Kurpiowskiej wraz z jej różnorodnością biologiczną i krajobrazową. Brak rozwiniętego przemysłu oraz atrakcyjność przyrodnicza tych terenów mogą stanowić podstawę do rozwoju agroturystyki. Na terenie powiatu znajduje się 56 pomników przyrody oraz obszar chronionego krajobrazu (gm. Czernice Borowe). Lasy i grunty leśne zajmują powierzchnię 35.267 ha, co stanowi 28,5% ogólnej powierzchni powiatu. Biorąc pod uwagę wielkość powierzchni zajmowanej przez rolnictwo, powiat należy zaliczyć do typowo rolniczych. Dominuje tu rozdrobniona gospodarka rolna na dosyć słabych bonitacyjnie glebach. Uprawia się przed wszystkim zboża i ziemniaki oraz hoduje bydło mleczne i trzodę chlewną. O rolniczym charakterze rejonu świadczy też miejsce zamieszkania ludności.

W 2002 roku w miastach powiatu zamieszkiwały 19.623 osoby, a na terenach wiejskich – 33.920 osób.

MAPA POWIATU Z PODZIAŁEM NA GMINY

Przemysł nie jest dominującym segmentem gospodarki powiatu. W powiecie przasnyskim jest zaledwie kilka większych zakładów produkcyjnych. Dlatego decydujący wpływ na sytuację na lokalnym rynku pracy ma kondycja ekonomiczna istniejących podmiotów gospodarczych (w 2003 roku było ich 2.093) oraz polityka gospodarcza zmierzająca do przyciągnięcia na teren powiatu podmiotów gospodarczych i inwestorów. Najprężniej rozwijającymi się firmami są:

- ABB S.A. w Przasnyszu. Zakład produkcyjny należący do międzynarodowego koncernu ABB zatrudniającego ponad 100 tysięcy pracowników na całym świecie. Obecnie zakład w Przasnyszu jest jedynym producentem i eksporterem bezpieczników średnich napięć w grupie ABB.
- Bel Polska Sp. z o.o. w Chorzelach. Jest częścią grupy Fromageries Bel, największego producenta serów topionych na świecie. W latach 1999-2002 zakład w Chorzelach zwiększył trzykrotnie swoją produkcję. Jest pierwszą firmą z branży przemysłu mleczarskiego, która otrzymała certyfikat ISO 9002. W 2003 roku kosztem ponad 2 milionów złotych wybudowany został magazyn opakowań na 1100 palet. Bel Polska w Chorzelach jest współinwestorem miejskiej oczyszczalni ścieków, na którą przeznaczył 1 mln złotych.
- KROSS S.A. w Przasnyszu. Firma istnieje od 1990 roku. Początkowo zajmowała się wyłącznie sprzedażą rowerów, ale w połowie lat 90. stała się montownią, a następnie producentem rowerów. Aktualnie w Przasnyszu funkcjonuje nowoczesny, certyfikowany (ISO 9001) zakład produkcyjny. KROSS S.A. jest obecnie największym producentem rowerów w Europie i liderem na rynku rowerowym w Polsce z ponad 40% udziałem. Spółka Kross zatrudnia ponad 1.000 osób i jest największym pracodawcą w powiecie przasnyskim.

- Spółdzielnia Mleczarska „Mazowsze” w Chorzelach działa na rynku od 1947 roku. Specjalizuje się w produkcji sera holenderskiego i masła. Od 1993 roku współpracuje z firmą Bel Polska. W roku 2000 firma uzyskała akceptację władz weterynaryjnych dotyczących uprawnień eksportowych do krajów Unii Europejskiej. W 2004 roku uruchomiła nową linię do produkcji sera Cheddar.

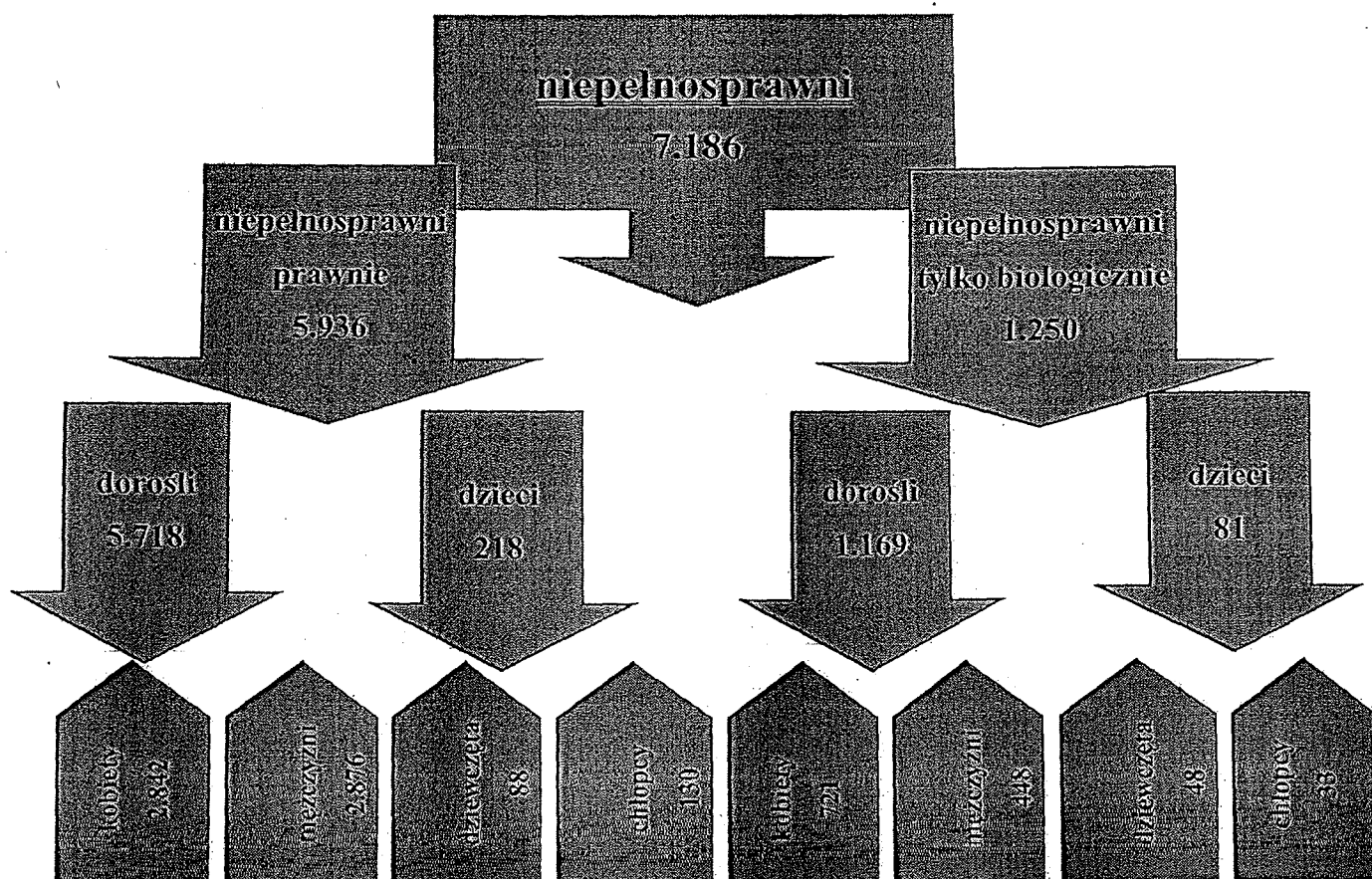

1.3 AKTUALNA DIAGNOZA I OCENA SYTUACJI OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH.

Problematyka osób niepełnosprawnych, ze względu na skalę winna zajmować ważne miejsce w polityce społecznej realizowanej w Powiecie Przasnyskim. Zasluguje ona na bliższe przyjrzenie się tej grupie mieszkańców. Dlatego też działania Powiatu Przasnyskiego wobec osób niepełnosprawnych winny być ważnym elementem polityki społecznej i gospodarczej. Nasz powiat zmierza do wspierania działań samopomocowych oraz inicjatyw społecznych mających na celu przezwycięzenie trudności związanych z integracją społeczną i zawodową osób niepełnosprawnych.

1.3.1 ROZMIAR I CHARAKTERYSTYKA POPULACJI OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH.

Osoby niepełnosprawne w powiecie przasnyskim według kategorii niepełnosprawności oraz płci w 2002 roku

Dane GUS, Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2002.

W roku 2002 w powiecie mieszkało 7.186 osób niepełnosprawnych (3.502 mężczyzmu i 3.684 kobiety), co stanowiło 13,4% ogółu mieszkańców powiatu. Wśród niepełnosprawnych prawnie było 5.718 dorosłych (2.842 kobiety i 2.876 mężczyzn) oraz 218 dzieci (88 dziewcząt i 130 chłopców), natomiast grupę

niepełnosprawnych tylko biologicznie stanowiło 1.169 dorosłych (721 kobiet i 448 mężczyzn) oraz 81 dzieci (48 dziewcząt i 33 chłopców).

1.3.2 EDUKACJA OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH.

Powiat przasnyski dysponuje rozwiniętą bazą edukacyjną. Na jego terenie znajduje się: 39 szkół podstawowych (w tym 1 specjalna), 14 gimnazjów (w tym 1 specjalne), 6 liceów ogólnokształcących, 8 szkół zawodowych, 3 zasadnicze szkoły zawodowe (w tym 1 specjalna), oraz 4 szkoły policealne. Na terenie powiatu funkcjonują ponadto 3 internaty dla dzieci i młodzieży. Na terenie Przasnysza funkcjonują trzy placówki z oddziałami integracyjnym, są to: Miejskie Przedszkole Nr 2; Szkoła Podstawowa Nr 1 oraz w Publiczne Gimnazjum. Od 2001 roku działa również Medyczne Studium Zawodowe kształcące na kierunkach: ratownik medyczny, dietetyk, technik fizjoterapii, terapeuta zajęciowy, opiekunka dziecięca, opiekunka środowiskowa, opiekun w domu pomocy społecznej oraz filia wyższej uczelni – Wydział Zamiejscowy SGGW w Przasnyszu o kierunku: Międzywydziałowe Studium Gospodarki Przestrzennej.

Dane: Główny Urząd Statystyczny

Dzieci i młodzież niepełnosprawna z terenu Powiatu Przasnyskiego realizują obowiązek szkolny w ogólnie dostępnych szkołach. Ponadto dzieci i młodzież ze znacznym, umiarkowanym i lekkim stopniem niepełnosprawności, upośledzone umysłowo, ze sprzężoną niepełnosprawnością typu Zespół Downa, dzieci niedowidzące oraz z niepełnosprawnością ruchową kształcą się w Specjalnym Ośrodku Szkolno - Wychowawczym w Przasnyszu.

Ponadto przy Poradni Rehabilitacji Neurologicznej dla Dzieci „AGA” działa Szkoła Niepubliczna z Oddziałem Przedszkolnym.

Obiekty szkół znajdujące się na terenie Powiatu Przasnyskiego, w większości nie są dostosowane do kształcenia dzieci i młodzieży niepełnosprawnej. W budynkach występują bariery architektoniczne, utrudniające dostęp i poruszanie się po terenie szkoły dzieciom niepełnosprawnym na wózkach inwalidzkich.

Na rzecz niepełnosprawnych działa Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Przasnyszu obejmuje swym zasięgiem wszystkie placówki oświatowo-wychowawcze i opiekuńczo-wychowawcze funkcjonujące na terenie powiatu (przedszkola, szkoły podstawowe, gimnazja, szkoły ponadgimnazjalne, ośrodki szkolno-wychowawcze). Jednostka merytorycznie podlega Kuratorium Oświaty, organizacyjnie – Starostwu Powiatowemu.

Celem działania Poradni jest udzielanie pomocy psychologiczno-pedagogicznej i logopedycznej dzieciom, młodzieży, rodzicom i nauczycielom. Jednostka ze względu na swój powiatowy zasięg realizuje wszystkie zadania statutowe, a więc zajmuje się diagnozą rozwoju dziecka, wspomaganie wychowawczej funkcji rodziny, dbaniem o wszechstronny rozwój dzieci i młodzieży, udzielaniem pomocy dzieciom i młodzieży niepełnosprawnej i ze specyficznymi zaburzeniami poszczególnych funkcji, udzielaniem pomocy młodzieży w rozwiązywaniu problemów w okresie dojrzewania, poradnictwem dla uczniów w dokonywaniu wyboru kierunku kształcenia i zawodu, dziećmi i młodzieżą z wybitnymi uzdolnieniami, dziećmi z

zaburzeniami w komunikowaniu się, wczesną interwencją, pomocą rodzicom i nauczycielom. Poradnia realizuje zadania przez:

- diagnozę – są to przeważnie badania psychologiczne, pedagogiczne, logopedyczne, po których wydaje się opinię lub orzeczenie określające dalszą drogę pomocy dla dziecka,
- terapię – terapia zaburzeń emocjonalnych dla dzieci, terapia rodzin, zajęcia logopedyczne,
- działalność profilaktyczną – profilaktyka uzależnień, wczesne wykrywanie trudności szkolnych,
- psychoedukację – zajęcia edukacyjne dla dzieci i młodzieży („Przeciwdziałanie przemocy rówieśniczej”, „Sposoby radzenia sobie z emocjami”, „Umiejętność nawiązywania kontaktów w grupie rówieśniczej”), prelekcje dla rodziców i nauczycieli,
- konsultacje, mediacje, informacje,
- doradztwo – porady indywidualne dla rodziców, nauczycieli i młodzieży.

1.3.3 OPIEKA ZDROWOTNA I REHABILITACJA LECZNICZA.

Podstawową opiekę zdrowotną lokalnej społeczności wiejskiej zapewnia 12 ośrodków zdrowia zlokalizowanych na terenie Powiatu Przasnyskiego w tym: 2 publiczne ośrodki zdrowia w Krzynowłodze Małej oraz w Przasnyszu oraz 10 niepublicznych w miejscowościach: Jednoróżec, Krasne, Czernice Borowe, Żelazna Rządowa, Zaręby, Chorzele oraz 3 ośrodki w Przasnyszu.

Na terenie Powiatu funkcjonuje jeden szpital – Samodzielny Publiczny Zespół Zakładów Opieki Zdrowotnej im. dr. Wojciecha Oczko, w Przasnyszu.

Dane Starostwo Powiatowe w Przasnyszu .

Ponadto na terenie naszego Powiatu Przasnyskiego funkcjonują dwa Domy Pomocy Społecznej:

- a) Dom Pomocy Społecznej w Przasnyszu, ul. Ruda 1, który jest przeznaczony dla osób niepełnosprawnych intelektualnie, prowadzony przez Powiat Przasnyski.
- b) Dom Pomocy Społecznej w Przasnyszu, ul. Świerczewo 9 przeznaczony dla osób w podeszłym wieku oraz osób przewlekle somatycznie chorych, prowadzony przez Zgromadzenie Sióstr im. Św. Wincentego a'Paulo w Przasnyszu.

Przy okazji omawiania kwestii rehabilitacji leczniczej, warto szerzej przedstawić działalność **Poradni Rehabilitacji Neurologicznej dla Dzieci „AGA”**, której zadaniem jest usprawnienie intelektualne i ruchowe dzieci upośledzonych umysłowo, zwłaszcza dotkniętych dziecięcym porażeniem mózgowym. Poradnia działa w Przasnyszu w budynku Szpitala Rejonowego jako Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej. Jest filią poradni warszawskiej – jedyną tego typu placówką na Północnym Mazowszu. Przy Poradni funkcjonuje „Nasza Szkoła” – Niepubliczna Szkoła z Oddziałami Przedszkolnymi w Przasnyszu realizująca program rehabilitacji.

Każdy z nas ma prawo do korzystania z nieodpłatnej i łatwo dostępnej opieki zdrowotnej przynajmniej w podstawowym zakresie. Jednakże niejednokrotnie w momencie, gdy zaistnieje taka konieczność nie jest rzeczą prostą uzyskanie szybkiej, specjalistycznej pomocy. Konieczne jest wtedy długie oczekiwanie w kolejce do specjalisty, albo wizyta w prywatnej przychodni medycznej. W chwili konieczności skorzystania z doraźnej pomocy lekarskiej w zakresie podstawowym, mieszkańcy Powiatu

Przasnyskiego mogą łatwo ją uzyskać w lokalnych ośrodkach zdrowia, jednakże specjalistyczna opieka zdrowotna nie jest wystarczająca w stosunku do potrzeb mieszkańców terenów wiejskich. Specjalistyczne usługi medyczne oraz rehabilitacyjne realizowane są tylko w nielicznych gminach, do których niejednokrotnie utrudniony jest dojazd ze względu na konieczność pokonania dużej odległości przez osoby potrzebujące pomocy lekarza specjalisty.

Mieszkańcy Powiatu Przasnyskiego wielokrotnie korzystają ze specjalistycznej pomocy rehabilitacyjnej w jednym szpitalu znajdującym się na terenie miasta Przasnysz.

1.3.4 .AKTYWIZACJA I REHABILITACJA ZAWODOWA.

Pomimo ciągle rosnącej świadomości społecznej dotyczącej rehabilitacji zawodowej osób niepełnosprawnych nadal obserwuje się niejednokrotnie utrudnione wejście na rynek pracy zwłaszcza osób z upośledzeniem umysłowym i zaburzeniami psychicznymi. Rynek pracy dla osób niepełnosprawnych jest ciągle jeszcze kojarzony z miejscami pracy w zakładach pracy chronionej.

Szalenie istotne zatem, staje się przedsięwzięcie działań na rzecz wzrostu świadomości pracodawców z otwartego rynku pracy na temat rodzajów niepełnosprawności i rzeczywistych ograniczeń zawodowych z nich wypływających. Zawsze jednak pewna grupa osób niepełnosprawnych będzie najlepiej funkcjonowała w zakładach aktywności zawodowej i zakładach pracy chronionej ze względu na rodzaj schorzeń warunkujących niepełnosprawność.

Osoby niepełnosprawne, w zależności od stopnia uszkodzenia organizmu i przygotowania do pracy, powinny być zatrudniane w zwykłych zakładach pracy, czyli na tzw. otwartym rynku, w zakładach pracy chronionej lub zakładach aktywności zawodowej.

Obecnie obserwuje się w Unii Europejskiej tendencję do zatrudniania osób niepełnosprawnych w zwykłych zakładach, zgodnie z zasadą zawodowej integracji.

Podstawowe dane o bezrobociu na terenie Powiatu Przasnyskiego wg stanu na dzień 31 grudnia 2007r. przedstawiają poniższe tabele .

Lp.	Miasto, gmina	Zarejestrowani bezrobotni	
		razem	w tym kobiety
1.	Miasto Przasnysz	965	574
2.	Miasto i Gmina Chorzele	569	307
3.	Gmina Czernice Borowe	198	102
4.	Gmina Jednoróżec	505	331
5.	Gmina Krasne	231	135
6.	Gmina Krzynowłoga Mała	165	94
7	Gmina Przasnysz	431	266
Ogółem		3064	1809

WYSZCZEGÓLNIENIE	POWIAT PRZASNYSKI
Bezrobotni ogółem:	3064
kobiety	1809
zamieszkali na wsi	1955
z prawem do zasiłku	292
do 25 roku życia	757
długotrwale bezrobotni	1886
powyżej 50 roku życia	515
bez kwalifikacji zawodowych	1163
samotnie wychowujące co najmniej jedno dziecko do 7 roku życia	111
niepełnosprawni	103

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Przasnyszu

Rehabilitacja zawodowa powinna dotyczyć zarówno młodzieży uczącej się, zwłaszcza w szkołach zawodowych na różnych poziomach kształcenia, jak też osób w okresie aktywności zawodowej pozostających bez pracy lub funkcjonujących już w określonych środowiskach zawodowych. Należy tutaj postawić za cel przygotowanie do pracy oraz zapewnienie osobom niepełnosprawnym zatrudnienia zgodnego z ich możliwościami psychofizycznymi i posiadanymi kwalifikacjami zawodowymi.

Rehabilitację zawodową powinno realizować się w kilku etapach:

Etap I - poradnictwo zawodowe oparte na ocenie zawodowej zdolności do pracy osoby niepełnosprawnej oraz pomocy w podjęciu decyzji zawodowej. Służy to podjęciu konkretnej decyzji dotyczącej wyboru zawodu oraz wyboru drogi prowadzącej do kariery zawodowej. Zasadnym jest rozpoczęcie tego procesu najpóźniej w ostatniej klasie gimnazjum. Uczniowie bowiem, poza otrzymaniem kompleksowej informacji o możliwościach dalszego kształcenia (w tym także placówkach edukacji specjalnej i placówkach realizujących programy kształcenia integracyjnego) powinni posiadać możliwość korzystania z usług doradczych w zakresie wyboru zawodu zgodnie z posiadanymi predyspozycjami i zainteresowaniami, jednakże zawsze zgodnie z możliwościami psychofizycznymi oraz wymogami rynku pracy. Poradnictwo zawodowe to również działania realizowane na rzecz osób, które zakończyły systematyczne kształcenie zawodowe i pozostają w zatrudnieniu bądź okresowo nie mają pracy. Usługi doradcze dla tych osób są świadczone przez doradców zawodowych, głównie zatrudnionych w Powiatowych Urzędach Pracy. Bardzo istotnym jest umożliwienie tymże doradcom permanentnego podnoszenia kwalifikacji w zakresie doradztwa świadczonego na rzecz klientów niepełnosprawnych. Jednocześnie osoby niepełnosprawne muszą mieć zapewnione warunki lokalowe (w tym zniwelowane bariery architektoniczne) odpowiadające realizacji zasad poufności i dostępności do usług doradczych.

Bardzo ważnym elementem efektywnego prowadzenia poradnictwa zawodowego jest stworzenie i utrzymanie takiej współpracy pomiędzy doradcą a lekarzem, która będzie pozwalała na wzajemną współpracę w zakresie konsultacji lekarskich i psychologicznych prowadzących do medycznej i psychologicznej oceny możliwości podjęcia pracy w określonych zawodach.

Etap II - doskonalenie i przekwalifikowanie zawodowe, które dotyczy osób dorosłych. Można rozpatrywać etap ten w dwóch płaszczyznach działań:

szkolenia zawodowe, których celem jest przygotowanie osoby niepełnosprawnej do pracy poprzez nabycie odpowiednich kwalifikacji zawodowych. Istotny jest tutaj fakt zdobycia zarówno wiedzy teoretycznej jak też nabycie konkretnych umiejętności zawodowych. Prawidłowo prowadzona rehabilitacja zawodowa w okresie szkolenia powinna zapewnić jednocześnie nabycie i utrwalenie mechanizmów dotyczących skutecznych zachowań pożądaných w środowisku pracy. Szkolenia odnosić się muszą także do możliwości awansu zawodowego osób niepełnosprawnych. A zatem należy pamiętać o możliwościach wynikających z zapisów ustawy dotyczących zapewnienia zwrotu kosztów poniesionych na szkolenia osób niepełnosprawnych przez pracodawców. Kierunek i zakres treściowy szkolenia powinien być poprzedzany konsultacją z doradcą zawodowym.

renty szkoleniowe dla osób szczególnie narażonych na choroby zawodowe i wypadki przy pracy, pobierające przez dłuższy okres świadczenia z tytułu czasowej niezdolności do pracy. Przy ścisłym udziale ZUS tę grupę osób należy kierować na szkolenia w zawodach konkurencyjnych dla otwartego rynku pracy, oczywiście z uwzględnieniem możliwości szkolenia osoby niepełnosprawnej ze względu na jej dotychczasowe doświadczenie zawodowe i posiadany poziom wykształcenia.

Etap III - zatrudnienie lub podjęcie samodzielnej działalności gospodarczej. Zatrudnienie osób niepełnosprawnych należy traktować jako jeden z najistotniejszych etapów rehabilitacji zawodowej. Dobór miejsca zatrudnienia koniecznie musi być dostosowany do stopnia uszkodzenia organizmu oraz przygotowania osoby niepełnosprawnej do pracy. Zatrudnienie może być realizowane zarówno w zwykłych zakładach pracy, czyli na tzw. otwartym rynku pracy jak też w zakładach pracy chronionej lub zakładach aktywności zawodowej. W krajach Unii Europejskiej istnieje tendencja do zatrudniania osób niepełnosprawnych w zwykłych zakładach pracy, zgodnie z zasadą zawodowej integracji oraz w zakładach aktywności zawodowej.

Etap IV - wspieranie pozostawania w zatrudnieniu, co dotyczy szczególnie początkowego okresu zatrudnienia mającego na celu ułatwienie osobie niepełnosprawnej procesu adaptacji zawodowej oraz przystosowanie się do wykonywania zadań zawodowych i funkcjonowania w nowym środowisku pracy, zarówno w jego sensie fizycznym jak i społecznym.

1.3.5 REHABILITACJA SPOŁECZNA.

Rehabilitacja jest procesem, którego celem jest umożliwienie osobom niepełnosprawnym osiągnięcie i utrzymanie optymalnego poziomu funkcjonowania. Rehabilitacja społeczna ma na celu umożliwianie osobom niepełnosprawnym uczestnictwa w życiu społecznym, czyli również w kulturze, sporcie i rekreacji. Do podstawowych form rehabilitacji społecznej zalicza się zwłaszcza uczestnictwo w:

- warsztatach terapii zajęciowej,
- turnusach rehabilitacyjnych,
- integracyjnych imprezach kulturalnych, rekreacyjnych i sportowych

Ponadto zadania zaliczone do zakresu rehabilitacji społecznej to:

- likwidacja barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych,
- zaopatrzenie w sprzęt rehabilitacyjny, środki pomocnicze i przedmioty ortopedyczne.

Wymienione formy zawierają w sobie działalność kulturalną, sportową, rekreacyjną i turystyczną, choć nie zawsze jest to działalność podstawowa. I tak warsztaty terapii zajęciowej, które realizują również zadania w zakresie rehabilitacji zawodowej mają na celu ogólny rozwój i poprawę sprawności niezbędnych do prowadzenia przez osobę niepełnosprawną możliwie niezależnego, samodzielnego i aktywnego życia przez zastosowanie różnych technik terapii zajęciowej. Natomiast turnusy rehabilitacyjne są formą aktywnej rehabilitacji, połączoną z elementami wypoczynku, mającą na celu przede wszystkim ogólną poprawę sprawności, wyrobienie zaradności, pobudzenie i rozwijanie zainteresowań osób niepełnosprawnych. Jednocześnie jest to działalność prowadzona głównie, a właściwie wyłącznie w środowisku samych osób niepełnosprawnych. Uczestnictwo osoby niepełnosprawnej w tych formach aktywności ma pozwolić jej na powrót lub wejście w życie społeczne i zawodowe. Powrót dotyczy tych osób niepełnosprawnych, które wcześniej jako najczęściej w pełni sprawne uczestniczyły w życiu społecznym i zawodowym. Natomiast wejście dotyczy tych osób, które najczęściej stały się niepełnosprawne do 16 roku życia.

Obecnie omówione powyżej działania realizowane są w Powiecie Przasnyskim jak i w całym kraju głównie w oparciu o środki PFRON poprzez organizacje pozarządowe, zakłady pracy chronionej oraz w mniejszym stopniu przez takie instytucje jak specjalne placówki oświatowe i opiekuńcze.

Rehabilitacja społeczna jest bardzo ważnym elementem działań na rzecz osób niepełnosprawnych. Powinna być w następnych latach kontynuowana i rozszerzana we wszystkich wymienionych formach. Równocześnie należy zwiększyć efektywność działań w tym zakresie poprzez ich koordynację, popularyzację, kumulację środków oraz prowadzenie rzetelnej oceny rezultatów tych działań.

1.4 DOTYCHCZASOWE DZIAŁANIA POWIATU PRZASNYSKIEGO NA RZECZ OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH.

Dotychczasowe działania Powiatu Przasnyskiego wytyczał Powiatowy Program Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych uchwalony Uchwałą Rady Powiatu nr IX/64/03 z dnia 29 sierpnia 2003 r. na lata 2003-2007 i dalsze. Program ten miał na celu podejmowanie działań zmierzających do wyrównania szans osób niepełnosprawnych oraz do pełnego i czynnego uczestnictwa w życiu społecznym i zawodowym, zainteresowania społeczeństwa lokalnego problemami osób niepełnosprawnych oraz wspieranie organizacji i grup samopomocowych zrzeszających lub działających na rzecz osób niepełnosprawnych.

W ramach realizacji Powiatowego Programu Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych m.in. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Przasnyszu podjęło następujące działania:

- 1) Organizowano spotkania dla pracowników gminnych ośrodków pomocy społecznej, na których szczegółowo przedstawiano i omawiano zakres realizowanych zadań z zakresu rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych, które mają na celu wsparcie finansowe osób niepełnosprawnych. Celem spotkań było również zainteresowanie ww. pracowników jednostek problematyką osób niepełnosprawnych i zachęcenie do rozpropagowania wśród osób niepełnosprawnych możliwości korzystania z różnego typu wsparcia finansowego ze środków PFRON będących w dyspozycji powiatu.
- 2) W zakresie realizacji zadań z rehabilitacji zawodowej udzielano pomocy finansowej pracodawcom poprzez zwrot kosztów wynagrodzeń i składek na ubezpieczenia społeczne zatrudnionych osób niepełnosprawnych.
- 3) Współpracowano z Powiatowym Urzędem Pracy w Przasnyszu w zakresie szkolenia osób niepełnosprawnych zarejestrowanych w Urzędzie Pracy jako osoby bezrobotne, w celu podnoszenia ich kwalifikacji oraz umiejętności zawodowych.
- 4) Przedstawiano pracodawcom z terenu powiatu możliwości zatrudniania osób niepełnosprawnych oraz informowano pracodawców o możliwościach korzystania z pomocy finansowej związanej z zatrudnianiem osób niepełnosprawnych. Efektem tych działań było wystąpienie powiatu z wnioskiem o uczestnictwo jednostki samorządu w realizacji programu pod nazwą „Program wyrównywania różnic między regionami”.

W ramach „Programu (...)” w 2005r. zostały zrealizowane dwa projekty na utworzenie i wyposażenie dwóch stanowisk pracy dla osób niepełnosprawnych na terenie Gminy Jednorożec. Kwota wydatkowana ze środków PFRON na realizację programu: stanowisko utrzymanie porządku i czystości 19.465 zł., stanowisko obsługa kasy i księgowości 14.167 zł.

- 5) Ponadto w ramach działań zmierzających do ograniczenia skutków niepełnosprawności Powiat Przasnyski wystąpił z wnioskiem o uzyskanie środków finansowych na realizację programu pod nazwą „Wyrównywanie różnic między regionami” z przeznaczeniem na dofinansowanie następujących projektów:
w obszarze B: likwidacji barier w poruszaniu w placówkach edukacyjnych zrealizowano dwa projekty złożone przez Urząd Miasta w Przasnyszu.

Celem pierwszego projektu było dostosowanie budynków Szkoły Podstawowej nr 1 z Oddziałami Integracyjnymi w Przasnyszu dla potrzeb uczniów niepełnosprawnych. Realizacja w/w projektu pozwoliła kompleksowo problem uczniów niepełnosprawnych w szkole. Szkoła Podstawowa nr 1 z Oddziałami Integracyjnymi w Przasnyszu świadczy usługi edukacyjne dla uczniów niepełnosprawnych z gmin: Przasnysz-miasto, Przasnysz, Czernice Borowe, Chorzele, Krasne i jest jedyną szkołą podstawową z oddziałami integracyjnymi w powiecie przasnyskim. Połowiczne rozwiązania architektoniczne przed realizacją projektu nie pozwalały w pełni realizować idei integracji. Dzieci niepełnosprawne w oddziałach integracyjnych z klas I - III uczyły się w budynku przy ul. Żwirki i Wigury i były izolowane od swoich rówieśników. Po realizacji projektu budynek przy ulicy Szkolnej 2 z racji swojej konstrukcji jest dostosowany do nauczania w klasach I - III ponieważ posiada sale lekcyjne wraz z zapleczem sanitarnym, co przypadku uczniów niepełnosprawnych ma szczególne znaczenie.

Ponadto budynki szkoły służą jako lokale wyborcze dla osób niepełnosprawnych i do organizowania spotkań integracyjnych z dziećmi ze szkoły „Nasza Szkoła” (szkoła dla dzieci z porażeniem mózgowym) a także z innych szkół z oddziałami integracyjnymi ze Stowarzyszenia „Tacy sami”, którego członkiem jest Szkoła Podstawowa Nr 1 z Oddziałami Integracyjnymi w Przasnyszu

b) Drugim zrealizowanym projektem w ramach obszaru B było przygotowanie budynku Publicznego Gimnazjum w Przasnyszu dla potrzeb klas integracyjnych z uczniami niepełnosprawnymi, które zostały utworzone w roku szkolnym 2007/2008.

Realizacja projektu pozwoliła częściowo rozwiązać problemy uczniów niepełnosprawnych z klas integracyjnych ze Szkoły Podstawowej nr 1 z Oddziałami Integracyjnymi w Przasnyszu, którzy zakończą naukę w szkole podstawowej i będą kontynuować naukę w Publicznym Gimnazjum w Przasnyszu.

Zestawienie kwot środków pozyskanych przez Powiat Przasnyski w ramach „Programu Wyrównywanie różnic między regionami”- obszar B (likwidacja barier w poruszaniu w placówce edukacyjnej

Lp.	Nazwa obszaru realizowanego ze środków PFRON	Kwota wydatkowana na realizację programu		
		Ogółem	Środki własne Urzędu Miasta w Przasnyszu	Środki pozyskane z PFRON
1.	likwidacja barier w poruszaniu w placówce edukacyjnej obszar B (w budynkach Szkoły Podstawowej nr 1 z Oddziałami Integracyjnymi im. Władysława Broniewskiego w Przasnyszu)	160.767,87 zł.	43.959,18 zł.	116.803,69 zł.
2.	likwidacja barier w poruszaniu w placówce edukacyjnej obszar B (budynku Publicznego Gimnazjum w Przasnyszu, ul. Orlika 48)	36.920,36 zł.	12.563,49 zł.	24.356,87 zł.
RAZEM		197.688,23 zł.	56.522,67 zł.	141.160,56 zł.

w obszarze D: likwidacja barier transportowych. W ramach tego obszaru w latach 2003-2006 zrealizowano trzy projekty.

a) Pierwszy wniosek został złożony przez Powiat Przasnyski i dotyczył zakup mikrobusu z 9-miejscami do przewozu osób niepełnosprawnych przez Dom Pomocy Społecznej w Przasnyszu, ul. Ruda 1.

Całkowity koszt zakupu ww. mikrobusu wyniósł 95.817 zł. Środki własne powiatu Przasnyskiego przeznaczone na realizację programu 23.954,25 zł. Kwota wydatkowana ze środków PFRON na realizację programu 71.862,75 zł.

b) Drugi wniosek został złożony przez Urząd Gminy w Jednoróżcu i dotyczył zakup mikrobusu z 9-miejscami do przewozu osób niepełnosprawnych.

Całkowity koszt zakupu ww. mikrobusu wyniósł 108.900,01 zł. Środki własne powiatu Przasnyskiego przeznaczone na realizację programu 33.900,01 zł. Kwota wydatkowana ze środków PFRON na realizację programu 75.000 zł.

c) Trzeci wniosek został złożony przez Urząd Miasta i Gminy Chorzele a dotyczył dofinansowanie zakupu mikrobusu z 9-miejscami do przewozu osób niepełnosprawnych.

Całkowity koszt zakupu ww. mikrobusu wyniósł 119.900 zł. Środki własne Urzędu Miasta i Gminy w Chorzelach przeznaczone na realizację programu 30.000 zł. Kwota wydatkowana ze środków PFRON na realizację programu 89.900 zł.

Zestawienie kwot środków pozyskanych przez Powiat Przasnyski w ramach „Programu Wyrównywanie różnic między regionami”- obszar D (likwidacja barier transportowych)

Lp.	Nazwa obszaru realizowanego ze środków PFRON	Kwota wydatkowana na realizację programu		
		Ogółem	Środki własne	Środki pozyskane z PFRON
1.	Likwidacja barier transportowych obszar D (zakup mikrobusu z 9-miejscami do przewozu osób niepełnosprawnych przez Dom Pomocy Społecznej w Przasnyszu, ul. Ruda 1.) - Powiat Przasnyski	95.817 zł.	23.954,25 zł. (Powiatu Przasnyskiego)	71.862,75 zł
2.	Likwidacja barier transportowych obszar D (zakup mikrobusu z 9-miejscami do przewozu osób niepełnosprawnych przez urząd Gminy w Jednoróżcu	108.900,01 zł.	33.900,01 zł. (środki własne U.G w Jednoróżcu)	75.000 zł.
3	Likwidacja barier transportowych obszar D (zakup mikrobusu z 9-miejscami do przewozu osób niepełnosprawnych przez Urząd Miasta i Gminy w Chorzelach	119.900 zł.	30.000 zł. (środki własne Urzędu Miasta i Gminy w Chorzelach)	89.900 zł.
RAZEM		324.617,01 zł.	87.854,26 zł.	236.762,75 zł.

6) W ramach programu celowego PFRON „EDUKACJA” – program pomocy w dostępie do nauki dzieci i młodzieży niepełnosprawnej powiat uzyskał środki finansowe na realizację projektu dotyczącego zakupu mikrobus do przewozu osób niepełnosprawnych w Specjalnym Ośrodku Szkolno- Wychowawczym w Przasnyszu.

Całkowity koszt zakup mikrobusu wyniósł 118.686 zł. Środki własne Powiatu Przasnyskiego przeznaczone na realizację programu 23.737,20 zł. Kwota wydatkowana ze środków PFRON na realizację programu 97.948,80 zł.

7) Starosta Przasnyski w dniu 18 lipca 2003 r. powołał na okres czterech lat Powiatową Społeczną Radę do Spraw Osób Niepełnosprawnych. Rada jest organem opiniodawczo-doradczym. Na posiedzeniach opiniowano podział środków PFRON na dany rok na poszczególne zadania z zakresu rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych oraz zmiany w trakcie roku. Rada wydawała również opinie na temat złożonych projektów o dofinansowanie ze środków PFRON w ramach programu pod nazwą „Program wyrównywania różnic między regionami”.

8) W ramach wyodrębnionych w budżecie powiatu środków finansowych PFRON na realizację zadań z zakresu rehabilitacji społecznej udzielano osobom niepełnosprawnym dofinansowań w zakresie:

- uczestnictwa w turnusie rehabilitacyjnym.
- likwidacji barier architektonicznych, w komunikowaniu się oraz technicznych.
- zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne, środki pomocnicze i sprzęt rehabilitacyjny.
- sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych.

Przyznane dofinansowania pozwoliły osobom niepełnosprawnym na zaspokojenie potrzeb bytowych oraz społecznych poprzez dostosowanie warunków mieszkaniowych do indywidualnych potrzeb, zakup niezbędnych urządzeń, przedmiotów ortopedycznych, sprzętu rehabilitacyjnego oraz środków pomocniczych, co ułatwiło tym osobom funkcjonowanie w życiu codziennym.

Uczestnictwo w turnusach rehabilitacyjnych pozwoliło osobom niepełnosprawnym na poprawę stanu zdrowia, możliwość wymiany doświadczeń z innymi osobami oraz integracji, a także nauczenia się umiejętności radzenia sobie z własną niepełnosprawnością.

Zgłaszające się osoby niepełnosprawne były na bieżąco informowane o przysługujących im prawach i uprawnieniach.

1.4.1 WYKORZYSTANIE ŚRODKÓW FINANSOWYCH PFRON

W LATACH 2003 - 2007.

Na podstawie art.48 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997r o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz.U. Nr 123, poz. 776 z późn. zm.) środki finansowe PFRON przypadające według algorytmu przekazywane są samorządom powiatowym na realizację określonych zadań z zakresu rehabilitacji zawodowej i zatrudniania osób niepełnosprawnych oraz rehabilitacji społecznej.

Środki otrzymane i wydatkowane w poszczególnych latach.

ROK	ŚRODKI OTRZYMANE	ŚRODKI WYDATKOWANE
2003	811.154 zł.	615.043 zł.
2004	971.539 zł.	674.874 zł.
2005	930.997 zł.	774.325 zł.
2006	1.060.416 zł.	785.294 zł.
2007	976.556 zł.	962.750 zł.
Razem	4.750.662zł.	3.812.286 zł.

Zródło: Sprawozdania rzeczowo – finansowe z realizacji zadań z zakresu rehabilitacji i zatrudniania osób niepełnosprawnych finansowanych ze środków PFRON w latach 2003 – 2007.

Poniższe zestawienie tabelaryczne przedstawia wykorzystanie środków finansowych PFRON na realizację zadań z zakresu rehabilitacji społecznej w latach 2003 - 2007.

Rehabilitacja społeczna – wykorzystane środki w zł.								
Rok	Turnusy rehabilitacyjne		Zaopatrzenie w przedmioty ortopedyczne. Środki pomocnicze i sprzęt rehabilitacyjny.		Likwidacja barier architektonicznych, technicznych i komunikowaniu się.		Dofinansowanie do sportu, kultury ...	
	Dzieci	Dorośli	Dzieci	Dorośli	Dzieci	Dorośli	Dzieci	Dorośli
2003	10.565	44.820	6.162	37.806	69.163	31.958	0	0
2004	10.200	54.694	66.854	75.405	16.838	105.739	0	0
2005	17.064	74.593	58.738	151.143	26.241	135.793	0	0
2006	11.516	84.328	73.118	201.339	0	141.444	0	0
2007	7596	80.585	33.180	220.238	58.755	292.559	0	4.062
Rehabilitacja społeczna – liczba osób które skorzystały z dofinansowania								
Rok	Turnusy rehabilitacyjne		Zaopatrzenie w przedmioty ortopedyczne. Środki pomocnicze i sprzęt rehabilitacyjny.		Likwidacja barier architektonicznych, technicznych i komunikowaniu się.		Dofinansowanie do sportu, kultury ...	
	Dzieci	Dorośli	Dzieci	Dorośli	Dzieci	Dorośli	Dzieci	Dorośli
2003	19	83	42	50	6	22	0	0
2004	18	99	87	122	3	28	0	0
2005	31	128	102	161	5	24	0	0
2006	20	149	52	276	0	21	0	0
2007	12	127	61	222	4	27	0	50

Źródło: Sprawozdania rzeczowo – finansowe z realizacji zadań z zakresu rehabilitacji i zatrudniania osób niepełnosprawnych finansowanych ze środków PFRON w latach 2003 – 2007.

Na przestrzeni lat 2003-2007 wielkość środków finansowych przeznaczanych na rehabilitację społeczną ulegała wahaniom. W związku z tym zmieniała się również liczba osób korzystających z tego rodzaju pomocy. W roku 2006, w porównaniu z poprzednimi latami, nastąpił wzrost zarówno środków finansowych, jak i liczby osób korzystających z turnusów rehabilitacyjnych. W 2006 roku z turnusów skorzystało o 50 dorosłych osób więcej niż w 2004 roku i o 66 więcej niż w 2003 roku. Zwiększeniu liczby dorosłych uczestników turnusów towarzyszył wzrost wydatków – z 44.820 zł w 2003 roku, do 84.328 zł w 2006 roku. Podobnie było z rehabilitacją społeczną dzieci i młodzieży – w 2003 roku z turnusów skorzystało 19 osób, w 2004 roku 18 osób, w 2005 roku 31 osób, w 2006r. 20 osób, natomiast w 2007 zanotowaliśmy spadek o dwie osoby. Proporcjonalnie do liczby niepełnoletnich uczestników turnusów, zmieniała się wysokość wydatków (odpowiednio – 10.565 w 2003 roku, 10.200 w 2004 roku, 17.064 w 2005 roku 11.516 w 2006r., 7596 w 2007roku) . Jeśli chodzi o liczbę osób korzystających z pomocy ortopedycznej i środków na zakup sprzętu rehabilitacyjnego, to była ona najwyższa w 2006 roku (wzrost o 226 osób w porównaniu z

2003 rokiem w kategorii dorosłych i o 10 wśród dzieci). Środki finansowe przeznaczone na tego rodzaju wsparcie w 2006 roku były najwyższe w stosunku do wcześniejszych lat – wyniosły łącznie 274.457 zł, podczas gdy w 2004 roku – 142.259 zł, a w 2003 roku – tylko 43.698 zł. W analizowanym okresie na podobnym poziomie utrzymywała się liczba osób korzystających z dofinansowania na likwidację barier architektonicznych, technicznych i w komunikowaniu się (odpowiednio 28, 31, 29, 21, i 31 osób dorosłych oraz dzieci i młodzieży), przy czym pomoc w wymiarze finansowym najwyższa była w 2007 roku; wyniosła łącznie 351.314 zł, natomiast rok wcześniej – 141.444 zł, a w 2003 roku – 101.121 zł.

Poniższe zestawienie tabelaryczne przedstawia wykorzystanie środków finansowych PFRON na realizację zadań z zakresu rehabilitacji zawodowej w latach 2003 – 2007.

Rehabilitacja zawodowa – wykorzystane środki w zł.			
Rok	Pożyczki	Szkolenia osób niepełnosprawnych	Refundacja wynagrodzeń
2003	0	3.570	98.247
2004	0	1.340	59.709
2005	0	3.276	11.197
2006	0	4.070	1.196
2007	0	5.570	0

Źródło: Sprawozdania rzeczowo – finansowe z realizacji zadań z zakresu rehabilitacji i zatrudniania osób niepełnosprawnych finansowanych ze środków PFRON w latach 2003 – 2007.

1.5 INSTYTUCJE I ORGANIZACJE POZARZĄDOWE DZIAŁAJĄCE NA RZECZ OSÓB NIEPEŁNOPRAWNYCH.

Na terenie powiatu przasnyskiego funkcjonuje szereg jednostek o zasięgu lokalnym i ponadlokalnym, prowadzonych przez samorządy oraz podmioty niepubliczne. Wśród nich należy wymienić: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Przasnyszu, Ośrodki Pomocy Społecznej w mieście Przasnysz, gminie Przasnysz, mieście i gminie Chorzele, gminach Krasne, Czernice Borowe, Jednorożec i Krzynowłoga Mała, Powiatowy Urząd Pracy w Przasnyszu, Dom Pomocy Społecznej w Przasnyszu, ul. Ruda 1 dla osób niepełnosprawnych intelektualnie, który prowadzi Warsztaty Terapii Zajęciowej, Dom Pomocy Społecznej w Przasnyszu, ul. Świerczewo 9 dla osób przewlekle somatycznie chorych, Środowiskowy Dom Pomocy w Przasnyszu dla osób niepełnosprawnych intelektualnie w stopniu lekkim i umiarkowanym, Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy w Przasnyszu, przy którym funkcjonują: Szkoła Podstawowa Specjalna, Gimnazjum Specjalne, Zasadnicza Szkoła Zawodowa Specjalna, Szkoła Specjalna Przynależająca do Pracy.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie
06-300 Przasnysz, ul. św. Stanisława Kostki 5.

1. PODMIOT PROWADZĄCY:

Powiat Przasnyski.

2. CO OFERUJE (ZAKRES USŁUG):

Jednostka wykonuje określone ustawami zadania publiczne o charakterze ponad gminnym, m.in. w zakresie pomocy społecznej oraz wspierania osób niepełnosprawnych.

3. DO KOGO SKIEROWANA JEST OFERTA JEDNOSTKI (KATEGORIE I LICZBA KLIENTÓW):

PCPR realizuje następujące formy pomocy:

- pomoc dla osób niepełnosprawnych, w tym dofinansowanie turnusów rehabilitacyjnych, zaopatrywanie osób niepełnosprawnych w przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze, sprzęt rehabilitacyjny,
- usuwanie barier architektonicznych, komunikacyjnych i technicznych,
- dofinansowanie do sportu, kultury i rekreacji osób niepełnosprawnych,
- poradnictwo rodzinne.

Powiatowy Urząd Pracy w Przasnyszu

06-300 Przasnysz, ul. Joselewicza 6

1. PODMIOT PROWADZĄCY:

Powiat Przasnyski.

2. CO OFERUJE (ZAKRES USŁUG):

- pośrednictwo pracy i poradnictwo zawodowe dla osób niepełnosprawnych, ich szkolenie oraz przekwalifikowanie,
- zwrot kosztów wyposażenia stanowiska pracy,
- zwrot kosztów przystosowania tworzonych lub istniejących stanowisk pracy, adaptacji pomieszczeń i urządzeń do potrzeb osób niepełnosprawnych,

- środki na rozpoczęcie działalności gospodarczej, rolniczej albo na wniesienie wkładu do spółdzielni socjalnej,
- zwrot 60% kosztów zatrudnienia oraz obowiązkowych składek na ubezpieczenie społeczne nowo zatrudnionej osoby niepełnosprawnej,
- refundacja kosztów zatrudnienia osoby pomagającej osobie niepełnosprawnej w miejscu pracy,
- kierowanie osób niepełnosprawnych, które wymagają specjalistycznego programu szkolenia oraz rehabilitacji leczniczej i społecznej, do specjalistycznego ośrodka szkoleniowo-rehabilitacyjnego lub innej placówki szkoleniowej,
- współpraca z organami rentowymi w zakresie wynikającym z odrębnych przepisów,
- doradztwo organizacyjno-prawne i ekonomiczne w zakresie działalności gospodarczej lub rolniczej podejmowanej przez osoby niepełnosprawne,
- współpraca z właściwym terenowo inspektorem pracy w zakresie oceny i kontroli miejsc pracy osób niepełnosprawnych.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Przasnyszu

06-300 Przasnysz, ul. Miła 1.

1. PODMIOT PROWADZĄCY:

Miasto Przasnysz.

Ośrodek Pomocy Społecznej w Chorzelach

06-330, ul. Ogrodowa 7.

1. PODMIOT PROWADZĄCY:

Gmina Chorzele.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Przasnyszu

06-300 Przasnysz, ul. św. Stanisława Kostki 5.

1. PODMIOT PROWADZĄCY:

Gmina Przasnysz.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Krasnem

06-408 Krasne, ul. Mickiewicza.

1. PODMIOT PROWADZĄCY:

Gmina Krasne.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Czernicach Borowych

06-415 Czernice Borowe.

1. PODMIOT PROWADZĄCY:

Gmina Czernice Borowe.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Krzynowłodze Małej
06-316 Krzynowłoga Mała, ul. Kościelna 3.

1. PODMIOT PROWADZĄCY:
Gmina Krzynowłoga Mała.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Jednorozcu
06-323 Jednorozec, ul. Odrodzenia 12.

1. PODMIOT PROWADZĄCY:
Gmina Jednorozec.

Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Przasnyszu

06-300 Przasnysz, ul. Szosa Ciechanowska 6.

1. PODMIOT PROWADZĄCY:

Powiat Przasnyski.

2. Co OPERUJE (ZAKRES USŁUG):

Poradnia przeprowadza badania psychologiczne, pedagogiczne, logopedyczne i lekarskie oraz świadczy pomoc pośrednią w postaci wydawania opinii oraz orzeczeń oraz pomoc bezpośrednią w postaci prowadzenia zajęć specjalistycznych, udzielania porad oraz przeprowadzania badań przesiewowych. Ponadto jednostka udziela wsparcia nauczycielom, rodzicom i wychowawcom w postaci organizowania prelekcji i wykładów.

3. Do KOGO SKIEROWANA JEST OFERTA JEDNOSTKI (KATEGORIE I ILOŚĆ KLIENTÓW):

Oferta jednostki skierowana jest do dzieci, młodzieży i rodziców oraz wychowawców i nauczycieli z placówek oświatowo-wychowawczych funkcjonujących na terenie powiatu.

Środowiskowy Dom Samopomocy w Przasnyszu

06-300 Przasnysz, ul. Św. Wojciecha 5.

1. Podmiot prowadzący:

Miasto Przasnysz.

2. Co oferuje (zakres usług):

Jednostka oferuje terapię zajęciową (głównie plastyczną), rehabilitację społeczną, opiekę zdrowotną, opiekę pielęgniarstwa.

3. Do kogo skierowana jest oferta jednostki (kategorie i ilość klientów):

Oferta jednostki skierowana jest do dorosłych osób niepełnosprawnych intelektualnie w stopniu lekkim i umiarkowanym. Dom ma charakter jednostki typu dziennego.

Liczba miejsc – 20.

Dom Pomocy Społecznej w Przasnyszu

06-300 Przasnysz, ul. Ruda 1.

1. PODMIOT PROWADZĄCY:

Powiat Przasnyski.

2. Co OFERUJE (ZAKRES USŁUG):

Dom świadczy usługi bytowe, opiekuńcze, wspomagające, edukacyjne, zdrowotne na poziomie obowiązujących standardów.

3. Do KOGO SKIEROWANA JEST OFERTA JEDNOSTKI (KATEGORIE I LICZBA KLIENTÓW):

Liczba miejsc 200, wg. Stanu na dzień 31 grudnia 2007r. w dps przebywało 198 dorosłych osób niepełnosprawnych intelektualnie.

Dom Pomocy Społecznej w Przasnyszu

06-300 Przasnysz, ul. Świerczewo 9.

1. Podmiot prowadzący:

Zgromadzenie Sióstr im. Św. Wincentego a'Paulo w Przasnyszu.

2. Co oferuje (zakres usług):

Jednostka oferuje usługi bytowe, opiekuńcze, wspomagające, edukacje, zdrowotne na poziomie obowiązujących standardów.

3. Do kogo skierowana jest oferta jednostki (kategorie i ilość klientów):

Oferta jednostki skierowana jest do osób w podeszłym wieku oraz osób przewlekle somatycznie chorych. Liczba miejsc 115, wg. Stanu na dzień 31 grudnia 2007r. w dps przebywało 98 osób niepełnosprawnych.

Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy w Przasnyszu

06-300 Przasnysz.

1. PODMIOT PROWADZĄCY:

Powiat Przasnyski.

2. Co OFERUJE (ZAKRES USŁUG):

- nauka w specjalnych szkołach: Szkole Podstawowej, Gimnazjum, Zasadniczej Szkole Zawodowej, Szkole Przesposabiającej do Pracy,
- miejsca noclegowe w okresie trwania nauki (internat).

3. DO KOGO SKIEROWANA JEST OFERTA JEDNOSTKI (KATEGORIE I LICZBA KLIENTÓW):

Uczniowie z orzeczeniem Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej o potrzebie kształcenia specjalnego.

Warsztaty Terapii Zajęciowej

06 -300 Przasnysz, ul Ruda 1.

1. PODMIOT PROWADZĄCY:

Dom Pomocy Społecznej w Przasnyszu.

1. Co OFERUJE (ZAKRES USŁUG)

W ramach jednostki funkcjonują:

- pracownia tkacka,
- pracownia plastyczna,
- pracownia ceramiczna,
- pracownia gospodarstwa domowego.

3. DO KOGO SKIEROWANA JEST OFERTA JEDNOSTKI (KATEGORIE I LICZBA KLIENTÓW):

W 2007 roku opieką objęto 20 osób z określonym stopniem i rodzajem niepełnosprawności, łącznie z wynikającym z orzeczenia o stopniu niepełnosprawności wskazaniem do rehabilitacji w formie zajęciowej.

1.5.2 Organizacje pozarządowe zrzeszające osoby niepełnosprawne.

W powiecie przasnyskim działalność prowadzi 10 organizacji pozarządowych mających osobowość prawną. Samorząd powiatu współpracuje z lokalnymi organizacjami sektora pozarządowego. Współpraca z organizacjami pozarządowym odbywa się w formie doradztwa i konsultacji.

Wykaz organizacji pozarządowych z terenu powiatu przedstawiamy w formie tabelarycznej z podaniem charakterystyki działania.

WYKAZ ORGANIZACJI POZARZĄDOWYCH W POWIECIE PRZASNYSKIM
(mających osobowość prawną)

Lp.	Nazwa stowarzyszenia	Adres siedziby	Zakres działalności
1	Polski Czerwony Krzyż, Oddział w Przasnyszu	ul. Rynek 13, 06-300 Przasnysz	Bezdomność, ubóstwo, niepełnosprawność
2	Polski Komitet Pomocy Społecznej, Zarząd Rejonowy	ul. Św. St. Kostki 5 06-300 Przasnysz	Ubóstwo
3	Polski Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów, Zarząd Oddziału	ul. Św. Wojciecha 3, 06-300 Przasnysz	Wspomaganie rodzin
4	Polski Związek Niewidomych, Koło Terenowe	ul. Św. Wojciecha 3, 06-300 Przasnysz	Niepełnosprawność
5	Zgromadzenie Sióstr im. Św. Wincentego a Paulo	ul. Świerczewo 9, 06-300 Przasnysz	Wspomaganie rodzin
6	Związek Inwalidów Wojennych RP, Zarząd Oddziału	ul. św. Wojciecha 3, 06-300 Przasnysz	Wspomaganie inwalidów wojennych
7	Związek Kombatantów RP i Byłych Więźniów Politycznych	ul. Rynek 1, 06-300 Przasnysz	Pomoc kombatantom
8	Stowarzyszenie na Rzecz Osób Niepełnosprawnych „Pomocna Dłoń”	ul. Bukowa 3/9, 06-300 Przasnysz	Wspomaganie osób niepełnosprawnych.
9	Markot – Mazowieckie Centrum Pomocy Bliźniemu	Turowo, 06-415 Czernice Borowe	Bezdomność, ubóstwo, niepełnosprawność
10	Polskie Stowarzyszenie Diabetyków, Zarząd Powiatowy, Koło w Przasnyszu	ul. B. Joselewicza 6, 06-300 Przasnysz	Niepełnosprawność

CZEŚĆ II : PROGRAM DZIAŁAŃ NA RZECZ OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH.

2.1 ANALIZA SWOT

Bardzo użyteczną metodą przy określaniu priorytetów rozwojowych jest coraz powszechniej stosowana w pracach nad strategią analiza SWOT. Nazwa SWOT jest akronimem angielskich słów Strengths (mocne strony), Weaknesses (słabe strony), Opportunities (szanse w otoczeniu), Threats (zagrożenia w otoczeniu). Analiza SWOT jest efektywną metodą identyfikacji słabych i silnych stron organizacji oraz badania szans i zagrożeń, jakie stoją przed organizacją. Analizę tę można z powodzeniem zastosować do dowolnego przedsięwzięcia, włącznie z programowaniem strategicznym.

Wnikliwe opracowanie SWOT jest istotnym etapem procesu planowania strategicznego. Przy właściwym opracowaniu stanowi punkt wyjściowy dla określania celów strategicznych oraz projektów socjalnych.

Analiza SWOT została przygotowana w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Przasnyszu. Przedstawione poniżej czynniki obejmują:

- **siły** – wewnętrzne uwarunkowania o pozytywnym wpływie na sytuację społeczną,
- **słabości** – wewnętrzne uwarunkowania o negatywnym wpływie na sytuację społeczną,
- **szanse** – zewnętrzne uwarunkowania o pozytywnym wpływie na realizację celów,
- **zagrożenia** – zewnętrzne uwarunkowania o negatywnym wpływie na realizację celów.

Wynik prac obrazują prezentowane poniżej zestawienia. Dodać należy, że w analizie SWOT odniesiono się wyłącznie do kwestii osób niepełnosprawnych.

Kwestia osób niepełnosprawnych

Mocne strony

- zadania powiatu z zakresu rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnienia osób niepełnosprawnych finansowane ze środków PFRON,
- przepisy prawne zachęcające do tworzenia miejsc pracy dla osób niepełnosprawnych,
- na terenie powiatu funkcjonuje warsztat terapii zajęciowej,
- funkcjonuje trzy zakłady pracy posiadające status zakładów pracy chronionej,
- powiat zapewnia opiekę instytucjonalną dla osób: niepełnosprawnym intelektualnie, podeszłym wieku oraz osób przewlekłe somatycznie chorych,
- w powiecie przasnyskim działa Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności,
- różnorodne organizacje pozarządowe funkcjonujące aktywnie w sferze niepełnosprawności,

- współpraca instytucji rządowych z pozarządowymi,
- przepływ informacji między podmiotami pomocowymi,
- dostateczne rozpoznawanie potrzeb osób niepełnosprawnych w kontekście środowiska lokalnego,
- równomierna i wystarczająca oferta pomocy osobom niepełnosprawnym.

Słabe strony

- niski poziom zaangażowania środowiska osób niepełnosprawnych w działalność samopomocową,
- osoby niepełnosprawne nie są odpowiednio motywowane do podnoszenia swoich kwalifikacji zawodowych i aktywnego poszukiwania pracy,
- brak zakładu aktywności zawodowej, w którym mogliby podjąć zatrudnienie uczestnicy warsztatu terapii zajęciowej,
- brak ośrodków wsparcia dla osób niepełnosprawnych (świetlice, kluby, domy dziennego pobytu),
- słabo rozwinięte usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania osób niepełnosprawnych, szczególnie na terenach wiejskich,
- istnienie szereg barier: transportowych, architektonicznych, urbanistycznych, w komunikowaniu się oraz technicznych utrudniających pełen udział osób niepełnosprawnych w życiu społecznym,
- brak punktu informacyjnego o pomocy specjalistycznej dla osób niepełnosprawnych (psycholog radca prawny),
- niepełne rozpoznanie liczby osób niepełnosprawnych.
- nierozpowszechnianie w środowisku pozytywnych wzorców postaw charytatywnych i filantropijnych.

Szanse

- wzrastająca społeczna akceptacja osób niepełnosprawnych w środowisku lokalnym,
- edukowanie o rozumieniu potrzeb osób niepełnosprawnych,
- współpraca sektora publicznego z sektorem pozarządowym w dziedzinie pomocy osobom niepełnosprawnym,
- korzystanie w równym stopniu ze środków pozabudżetowych i pomocowych,
- sprzyjająca pomocy osobom niepełnosprawnym sytuacja ekonomiczno-gospodarcza kraju,
- likwidowanie barier architektonicznych w miejscu zamieszkania osób niepełnosprawnych oraz w budynkach użyteczności publicznej,
- malejące zapotrzebowanie na placówki opieki stacjonarnej, usługi opiekuńcze i stacjonarne.

Zagrożenia

- brak upowszechniania w mediach problematyki niepełnosprawności w celu kształtowania pozytywnych postaw,
- zmniejszająca się liczba miejsc pracy dla osób niepełnosprawnych.

2.2 CELE STRATEGICZNE I OPERACYJNE

KIERUNKI DZIAŁANIA

Cel strategiczny 1.

ZINTEGROWANY SYSTEM WSPARCIA OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH Z UWZGLĘDNIENIEM DZIECI I MŁODZIEŻY

1.1. Wspieranie rodzin z dziećmi niepełnosprawnymi.

Kierunki działań do celu operacyjnego 1.1.

- 1.1.1 Wspieranie upowszechniania opieki przedszkolnej, szkolnictwa integracyjnego i specjalnego.
- 1.1.2 Inicjowanie działań mających na celu obejmowanie opieką i wsparciem rodzin z dziećmi w wieku do 6. roku życia, wczesna pomoc w diagnozowaniu stopnia i typu niepełnosprawności.
- 1.1.3 Zniesienie barier architektonicznych w przedszkolach oraz w szkołach,

1.2. Inicjowanie możliwości uczenia się i rozwoju szkolnictwa ponadgimnazjalnego

Kierunki działań do celu operacyjnego 1.2

- 1.2.1 Umożliwienie młodzieży niepełnosprawnej kontynuowania nauki i zdobycia zawodu.
- 1.2.2 Funkcjonowanie systemu doradztwa zawodowego.
- 1.2.3 Zniesienie barier architektonicznych w szkołach,

Realizatorzy celów i kierunków działań:

Rada Powiatu, Starosta, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Powiatowy Urząd Pracy, jednostki organizacyjne powiatu, samorządy gminne.

Środki finansowe na realizację celów:

Budżet powiatu, środki pozyskane z funduszy zewnętrznych: rządowych, pozarządowych, programów celowych, europejskich, budżet miast, gmin.

Partnerzy w realizacji celów:

Instytucje rządowe, samorządowe, w szczególności miejskie i miejsko-gminne ośrodki pomocy społecznej, placówki oświatowe, organizacje społeczne.

Efekty realizacji celów:

Sprawnie funkcjonujący system wsparcia na rzecz dzieci i młodzieży niepełnosprawnej zapewni dzięki współpracy poszczególnych uczestników i kompetencji kadry różnorodne formy pomocy, dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnej.

Termin realizacji lata 2008-2013

Cel strategiczny 2.

AKTYWIZACJA I INTEGRACJA
OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH

Cel operacyjny:

2.1. Tworzenie systemu wsparcia dla niepełnosprawnych osób bezrobotnych w celu ich aktywizowania.

Kierunki działań do celu operacyjnego 2.1.

- 2.1.1. Rozwijanie stałej współpracy jednostek organizacyjnych pomocy społecznej z Powiatowym Urzędem Pracy, organizacjami pozarządowymi, organizacjami pracodawców w zakresie monitorowania zjawiska bezrobocia.
- 2.1.2. Objęcie szczególną pomocą osób długotrwale bezrobotnych (poradnictwo, zapoznanie z aktywnymi technikami poszukiwania pracy, programy dla grup szczególnego ryzyka, w tym osób powyżej 50. roku życia).
- 2.1.3. Tworzenie sprzyjającego klimatu dla potencjalnych inwestorów, tworzących nowe miejsca pracy, m.in. poprzez:
  - przygotowanie przez samorząd lokalny terenów dla pozarolniczej działalności gospodarczej,
  - opracowanie i wdrożenie systemu dogodnych ulg podatkowych z tytułu podejmowania pozarolniczej działalności gospodarczej,
  - aktywizację i animację środowiska lokalnego poprzez ogłaszanie konkursów na realizację zadań publicznych.
- 2.1.4. Bieżący monitoring ofert programowych i ewentualne opracowanie projektów mających na celu rozwiązywanie problemu bezrobocia, w szczególności wśród kobiet i osób długotrwale bezrobotnych, a także osób powyżej 50. roku życia i osób niepełnosprawnych (grup szczególnego ryzyka).
- 2.1.5. Wsparcie osób bezrobotnych w zmianie kwalifikacji, kształceniu, w szczególności poprzez zapewnienie dostępu do odpowiednich źródeł informacji poprzez zastosowanie instrumentów rynku pracy, włączenie sektora pozarządowego, organizacji pracodawców.
- 2.1.6. Systematyczne podnoszenie jakości obsługi bezrobotnych przez personel Powiatowego Urzędu Pracy (szkolenia, podnoszenie kwalifikacji, system motywacji i oceny), zintegrowany system informatyczny, pozwalający w sposób łatwy i szybki pozyskać informację o wolnych miejscach pracy, nawiązać kontakt z instytucjami działającymi na rzecz przeciwdziałania bezrobociu, co pozwoli monitorować lokalny rynek pracy, ze szczególnym uwzględnieniem bezrobotnych zamieszkujących obszary zdegradowane i objęte rewitalizacją.
- 2.1.7. Rozwój działań polegających na podwyższaniu usług poradnictwa zawodowego poprzez promowanie na każdym etapie życia zawodowego idei planowania rozwoju zawodowego (szczególnie wśród młodzieży).

Cel operacyjny:

2.2. Podnoszenie świadomości społecznej na temat osób niepełnosprawnych oraz ich praw i uprawnień.

Kierunki działań do celu operacyjnego 2.2.

- 2.2.1. Upowszechnianie informacji o prawach i uprawnieniach osób niepełnosprawnych oraz dostępnych formach pomocy za pośrednictwem Internetu i mediów lokalnych.
- 2.2.2. Opracowywanie i rozpowszechnianie informatorów dotyczących organizacji pozarządowych działających na rzecz osób niepełnosprawnych.
- 2.2.3. Wspieranie grup samopomocowych.

Cel operacyjny:

2.3. Zapewnienie zwiększonego dostępu osób niepełnosprawnych do opieki medycznej, rehabilitacji.

Kierunki działań do celu operacyjnego 2.3.

- 2.3.1. Zwiększenie dostępu osób niepełnosprawnych do opieki medycznej, zabiegów

- i turnusów rehabilitacyjnych poprzez opracowanie bazy informacyjnej o świadczeniodawcach, udzielanych zabiegach i warunkach korzystania z nich.
- 2.3.2. Podnoszenie jakości usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi poprzez systematyczne szkolenie kadr samorządowych.
  - 2.3.3. Wspieranie profesjonalnych form pomocy przy udziale wolontariuszy.
  - 2.3.4. Podnoszenie jakości i dostępności usług świadczonych dla osób niepełnosprawnych.

Cel operacyjny:

2.4. Integracja osób niepełnosprawnych ze środowiskiem.

Kierunki działań do celu operacyjnego 2.4.

- 2.4.1. Systematyczny lobbing na rzecz likwidacji barier architektonicznych.
- 2.4.2. Umożliwienie osobom niepełnosprawnym, w szczególności poruszającym się na wózkach inwalidzkich, pełnego uczestnictwa w życiu społecznym poprzez rozwijanie właściwych dla nich form transportu.
- 2.4.3. Zwiększenie uczestnictwa osób niepełnosprawnych w działalności sportowej, kulturalnej i rekreacyjnej.
- 2.4.4. Budowa programów integrujących ze środowiskiem osoby zaburzone i chore psychicznie.
- 2.4.5. Wspieranie realizacji programów integracyjnych obejmujących niepełnosprawne dzieci od najmłodszych lat.
- 2.4.6. Rozwój bazy wsparcia środowiskowego dla osób niepełnosprawnych.

Cel operacyjny:

2.5. Rozwijanie form rehabilitacji zawodowej.

Kierunki działań do celu operacyjnego 2.5.

- 2.5.1. Rozwijanie systemu informacji, m.in. tworzenie internetowego systemu informacyjnego.
- 2.5.2. Umożliwienie osobom niepełnosprawnym udziału w szkoleniach i przekwalifikowaniach zawodowych.
- 2.5.3. Wspieranie pracodawców w tworzeniu i przystosowywaniu stanowisk pracy dla osób niepełnosprawnych stosownie do ich potrzeb i możliwości.
- 2.5.4. Prowadzenie działań służących tworzeniu miejsc pracy dla osób niepełnosprawnych i większych możliwości ich zatrudnienia.
- 2.5.5. Prowadzenie działań służących rozwijaniu i promocji form współpracy pomiędzy pracodawcami, organizacjami pozarządowymi, samorządem lokalnym, zwiększających możliwość zatrudnienia osób niepełnosprawnych.

Realizatorzy celów i kierunków działań:

Rada Powiatu, Starosta, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, jednostki organizacyjne powiatu, jednostki zgodnie z właściwością zadań.

Środki finansowe na realizację celów:

Budżet powiatu, środki pozyskane z funduszy zewnętrznych: rządowych, pozarządowych, programów celowych, europejskich.

Partnerzy w realizacji celów:

Instytucje rządowe, samorządowe, w szczególności miejskie i miejsko-gminne ośrodki pomocy społecznej, placówki naukowe, organizacje społeczne, zakłady opieki zdrowotnej.

Efekty realizacji celów:

Wzrost liczby osób zaktywizowanych i zintegrowanych ze społecznością lokalną. Zwiększenie wiedzy lokalnej społeczności na temat niepełnosprawności i osób niepełnosprawnych. Jak największa liczba osób zatrudnionych i usprawnionych. Wzrost jakości usług rehabilitacyjnych i społecznych oraz aktywny wolontariat. Zwiększenie udziału seniorów w życiu publicznym, wysoka jakość świadczonych na ich rzecz usług socjalnych, zwiększanie dostępności i wiedzy na temat instytucji pomocowych i samopomocowych. Uwrażliwienie społeczności lokalnej na potrzeby osób starszych, wzrost liczby wolontariuszy, szczególnie młodych, działających na rzecz seniorów, poszerzenie oferty działań wspierających, integrujących, edukacyjnych.

Termin realizacji lata 2008-2013

3.3. MONITORING I EWALUACJA

Monitoring i ewaluacja zapisów strategicznych polegać będą na systematycznej ocenie realizowanych działań oraz modyfikacji kierunków działania w przypadku istotnych zmian społecznych, które mogą pojawić się poprzez zmianę regulacji prawnych czy też narastanie poszczególnych kwestii społecznych. Podstawowym celem wyżej wymienionych działań będzie dostarczenie praktycznej wiedzy potrzebnej przy podejmowaniu decyzji. Wdrażanie Powiatowego Programu Działań Na Rzecz Osób Niepełnosprawnych na lata 2008-2013 monitorowane będzie na bieżąco przez realizatorów merytorycznych poszczególnych zadań, natomiast ocena stopnia realizacji i osiągniętych efektów dokonywana będzie corocznie przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie.

3.3.1. WSKAŹNIKI STOPNIA EFEKTYWNOŚCI REALIZACJI STRATEGII

Celem oceny wdrażanych działań wykorzystane zostaną wskaźniki społeczne, odzwierciedlające ważne wartości zakładane do osiągnięcia i ukierunkowujące proces rozwoju, w tym m.in.:

- dane statystyczne w obszarze dotyczącym ludności – np. przyrost naturalny, saldo migracji, dochody na 1 osobę w podstawowych typach gospodarstw domowych, liczba podopiecznych pomocy społecznej,
- w obszarze dotyczącym rynku pracy – np. udział zarejestrowanych bezrobotnych w ogólnej liczbie czynnych zawodowo, udział bezrobotnych do 30. roku życia w ogólnej liczbie bezrobotnych z podziałem na poziom i kierunek wykształcenia, liczba poszukujących pracy na jedno wolne miejsce pracy, oraz te same wskaźniki w odniesieniu do osób niepełnosprawnych bezrobotnych,
- w obszarze dotyczącym edukacji i poziomu wykształcenia – np. liczba ludności z wykształceniem wyższym, liczba ludności z wykształceniem co najmniej średnim,
- wskaźniki społeczne: liczba programów i projektów socjalnych zrealizowanych w ramach poszczególnych celów strategicznych, liczba uczestników szkoleń i warsztatów, liczba osób opuszczających system pomocy społecznej, wychodzących z bezdomności, uzależnienia, liczba utworzonych mieszkań chronionych dla różnych grup potrzebujących, liczba inicjatyw społecznych w obszarze aktywizacji i integracji społecznej i zadań zleconych w tym zakresie (grupy wsparcia rodzinne formy opieki nad dziećmi, seniorami i niepełnosprawnymi),
- wskaźniki ekonomiczne: stopień poniesionych nakładów, koszty jednostkowe uzyskania efektu, ilość środków finansowych przeznaczonych na realizację danego projektu.

3.3.2. CECHY PROGRAMÓW I PROJEKTÓW

Powiatowego Program Działań Na Rzecz Osób Niepełnosprawnych będzie skutecznym,

o ile przedstawiciele samorządu lokalnego znajdą zasoby umożliwiające budowę i realizację programów celowych zgodnych z przyjętymi kierunkami działań. Programy można realizować w okresach rocznych, dłuższych lub krótszych, w zależności od charakteru danego projektu.

Przy budowie projektów znaczenie będą miały środki, które Rada Powiatu rocznie będzie przeznaczała na ten cel. Projekty można realizować w ramach:

- a. własnych zasobów samorządu (np. projekty PCPR),
- b. poprzez organizacje pozarządowe,
- c. poprzez inne instytucje zewnętrzne.

Projekty i programy mogą być przyjmowane przez Radę Powiatu stosownymi uchwałami, które winny przybierać formułę załączników do niniejszej programu.

Projekty i programy realizowane w ramach strategii powinny być zgodne z przyjętymi kierunkami działań. Ponadto powinna je cechować:

1. **Efektywność** – jest to jedna z najbardziej pożądanых cech polityki społecznej i jednocześnie kryterium jej oceny. Stosowana jest w polityce społecznej w znaczeniach nadawanych jej przez ekonomię, prakseologię i socjologię. Jest to relacja między osiągniętymi bądź planowanymi celami (korzyściami) danego działania a ponoszonymi lub planowanymi nakładami. Można tego dokonać dwoma sposobami: osiągając maksymalny stopień realizacji celu przy danym nakładzie zasobów (zwiększenie wydajności) lub używając minimalnego nakładu środków, by w jak największym stopniu zbliżyć się do realizacji celu (oszczędzanie zasobów). Efektywne programy, realizowane w ramach Powiatowego Programu Działań Na Rzecz Osób Niepełnosprawnych na lata 2008-2013, rozwiązują jedną kwestię społeczną, nie przyczyniając się do powstania nowych. Służą zachowaniu równowagi między interesami różnych grup społecznych oraz podnoszą poziom zaspokajania potrzeb społeczeństwa, oszczędnie i wydajnie dysponując posiadanymi środkami.
2. **Skuteczność** – jest to zgodność między stanem rzeczy, określanym jako skutek danego działania, a zakładanym celem. Skuteczność jest stopniowalna: za skuteczne uznaje się nie tylko działania, których skutki są tożsame z celem, ale i te, które zbliżają do jego osiągnięcia. Skuteczność jest oceną, dla której punktem odniesienia jest wzorzec stanu docelowego. Ten stan docelowy w polityce społecznej może być postrzegany bardziej konkretnie – jako pożądane zaplanowane zmiany w jakiejś dziedzinie życia społecznego (np. ograniczanie obszarów biedy).
3. **Celowość** – jest to cecha oznaczająca dotarcie z danym programem do środowiska osób rzeczywiście go potrzebujących. Ocena celowości powinna się opierać na rzetelnie przeprowadzonej diagnozie problemu.

PRZEWODNICZĄCY RADY

mgr Krzysztof Bieńkowski